

В неповторний світ тварин всі рушаєм як один

Мета. Удосконалювати навички роботи над текстом; закріплювати вміння працювати в групах, парами; навички індивідуальної роботи в ході ігор „З'єднай прислів'я”, „Хто що їсть?”, „Як розмовляють звірі”; формувати уявлення про Червону книгу України; ознайомлювати з представниками звірів занесених до неї; виховувати співчутливе ставлення до звірів.

Матеріал до уроку.

Підручник 2 класу

Прислів'я, відомості з інтернету про Червону книгу України, про пам'ятники звірям.

Обладнання.

Комп'ютер, проектор, картки для групової роботи та роботи в парах, малюнки до загадок, картки для індивідуальної роботи.

Тип уроку.

Гра – подорож.

Хід уроку.

1) Організація класу до уроку.

- Дзвоник пролунав веселий.

Дружно всіх він кличе в клас.

І цікаве на уроці Відкривається для вас

Добрий день, у добрий час !

Дуже рада бачить вас !

Ви почули всі дзвінок ?

Він покликав на урок.

- Сьогодні урок у нас незвичайний. Ми з вами будемо гратись і подорожувати. Куди саме вирушаємо дізнаєтесь, відгадавши загадки.

1) Буркотливий, вайлуватий

Ходить лісом дід кошлатий.

Одягнувся в кожушину

Мед шукає і ожину.

Літом любить полювати

А зимою в лігві спати

Як зачує він весну –

Прокидається від сну.

(ВЕДМІДЬ)

2) Я руда, хвостата

Умію нечутно ступати

В курник залізати,

Тягнути курчата.

(ЛИСИЦЯ)

3) Під соснами і ялинками

Лежить мішок з голками

(ЇЖАК)

4) Червонясту шубку має,

По гілках вона стрибає.

Хоч сама мала на зріст,

А великий має хвіст.

(БІЛКА)

5) Ця тварина вже від ранку,
Нам співає колисанку,
Нявкає, муркоче
Бо сметанки хоче
Що це, діти, за воркотик?
Це пухнастий сірий.....

(КОТИК)

6) Живе в лісі хижий, дикий,
Душить, кури та індики,
І козу, і барана –
Він нікого не мина

(ВОВК)

- До кого ж саме приведе нас подорож ?
(До звірів)

- Якими бувають звірі?
(дикими і свійськими)

До якої природи вони належать ?
(До живої)

- Чим відрізняються від інших тварин ?
(тіло покрите шерстю, малят вигодовують молоком)

- Тема нашого уроку - „В неповторний світ тварин всі рушаєм , як один”.

Під час подорожі ми будемо удосконалювати вміння роботи над текстом, вміння працювати в парах, групах та індивідуально. Також ознайомимось з Червоною книгою України та її представниками - звірями, будемо вчитися співчувати тваринам, пізнаємо багато цікавого з життя братів наших менших (так ми називаємо звірів).

- Отже - в путь.

І перша зупинка наша називається :

«Прочитавши оповідання,

Дай відповідь на запитання »

- Звірі – живі істоти. Вони, як і люди потребують світла, житла, тепла, води. Але крім цього вони мають звички, риси характеру подібні з нашими людськими. Пригадайте, які риси і звички тварин ви знаєте?

(Собаки – бігають за котами, радісно виляють хвостом, коли бачать господаря.

Коти – труться об людину, муркотять коли їх гладять, лазять по деревах, вилізуються)

- У кого вдома є котик? Що він найбільше любить?

- Ми дамо відповідь на це запитання, прочитавши уривок з дитячої енциклопедії.

- Відкриваємо книжки на ст. 124

1) Читання виразно вчителем

- Що нового ви дізналися про кішок? Про собак?

2) Словникова робота. Читання «луною» за вчителем

- укладаючись, підстерігаючи, вистежуючи, переслідуючи, засідці, нашорошивши.

3) Читання ланцюжком (по 1 реченні)

4) Дочитування за вчителем

5) Аналіз змісту з елементами вибіркового читання.

- Як умиваються кішки? Прочитайте.

- Як умиваються собаки?

- Чому ці тварини вмиваються по-різному?

- Назвіть родичів котів.

Друга наша зупинка носить назву :

„Народ скаже, як зав’яже.

Звички звірів нам покаже”.

І це буде робота з картками „З’єднаної частини прислів’я»

(деформовані прислів’я). (На картках зліва записана І частина прислів’я, а справа ІІ частина не в тому порядку).

Вам потрібно відшукати ІІ частину і відновити прислів’я з’єднавши частини стрілочкою.

І група

1. Вола пізнаєш по рогах, а дурня по словах.
2. Без праці – нема життя і собаці.
3. Згаяного часу – і конем не здоженеш.
4. Вовків боятися - в ліс не ходити.

ІІ група

1. Дарованому коневі в зуби не заглядають .
2. Дружній череді вовк не страшний .
3. Знає кішка, чиє м’ясо з’їла .
4. Якщо тигр спить – краще його не будити.

ІІІ група

1. Якщо миша сита, то їй і борошно гірке.
2. Спати до обід - то присниться й ведмідь.
3. Наробив, як кіт наплакав.
4. В очі лисицею - а поза очі вовчицею.

- Поясніть прислів’я

Дружній череді вовк не страшний .

Наробив, як кіт наплакав.

Спати до обід - то присниться й ведмідь.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

- Звірі в лісі проживають

І роботу також мають

Тож виходять на полянку

І зарядку роблять зранку.

Встали й ми побіля парт.

Лапки вгору, лапки вниз

Землі-матінці вклонись.

Сонцю руки простягни

До проміння поверни.

А тепер прогнімо спину

І замремо на хвилину.

Розігнулись і посміхнулись

І до праці повернулись.

- Люди з давніх - давень вивчали не тільки звички тварин, а й їхню мову. Вона у звірів надзвичайно різноманітна. Ви самі зараз в цьому переконаєтесь.

- Отже назва наступної зупинки :

„Є у кожної звірини мова особлива, дивна”.

На парті у вас лежить картка із кросвордом. Розгадайте його. Прочитайте слово по вертикалі.

Впишіть по горизонталі назви тварин, які розмовляють такою мовою :

1 - нявкає

2 – виє

3 – мекає

4 – мукає

5 – пищить

6 – ірже

7 - хрюкає

(Діти виконують)

- Коротка бесіда. (перевірка кросворду)

Отже, ви побачили, що в кожного звіра своя мова, надзвичайно неповторна. Мабуть і в їжі звірі теж неабиякі гурмани.

- Хто такі гурмани ? (Ті що люблять вишукані страви, люблять поїсти).

Наступна зупинка нашої подорожі :

„Чим живиться який звір. Добери і перевір ”

(На партах картки з малюнками їхньої поживи). Викласти напроти малюнки звіра, малюнок їхньої поживи.

Вчитель перевіряє.

- Назвати звіра і його поживу.

- Ми всі знаємо, що звірів потрібно берегти і охороняти. Як ми можемо зберегти звірів? Але ж є багато з них, яким ми не взмозі допомогти самі. Хто піклується про них? (Держава).

Наступна зупинка носить назву :

„Звірів зберігає нині Червона книга України ”

Розповідь вчителя.

- Червона книга України була створена у 1980 р. Червоний колір - попередження, сигнал тривоги. До неї занесено 21 вид звірів, які потребують охорони. Про деяких із них розкажуть наші „юні натуралісти”.

- Хто такі натуралісти ?

(Ті, що вивчають природу).

- Крім почутої розповіді, ви побачите зображення звіра на екрані.

Отже, увага на екран.

Розповіді дітей.

1. Іжак вухатий. Мешкає в чорноземних степах, на сухих схилах. Довжина - до 23 см., важить - 600 г. Має великі вуха. Живиться комахами, ящірками, зміями, ягодами, насінням рослин.

В клубок не згортається, а піднімає голову та шипить, намагаючись вколоти ворога.

2. Кажан - живе в дуплах, на горщиках. Довжина 6-8 см., розмах крил 30-35 см. Полює вночі на літаючих комах.

3. Кіт лісовий - зустрічається в гірських лісах Карпат. Зовні нагадує кішку, але більший за розмірами і має короткий хвіст. Довжина - до 75 см., важить - до 3 кг. Хутро іржавого або бурувато сірого кольору з темними смугами. Полює вночі. Живиться гризунами, птахами та їхніми яйцями.

4. Бorsук - живе в широколистих лісах. Довжина - 110 см. важить до 24 кг. Живиться комахами. Ласує медом, личинками джмелів. їсть ягоди, плоди, корінці. Риє нори. Взимку спить.

5. Видра річкова - живе в лісових річках та озерах. Довжина - до 95 см., хвіст - до 55 см. Важить до 10 кг. Добре плаває, пірнає. Живиться рибою, раками, жабами, іноді качками. Живе в норі, яку риє нижче рівня води.

Бесіда.

Ось які чудові наші звірята, кумедні, цікаві.

- А чи хотіли б ви дізнатись хто із них найбільший, найменший, найшвидший, найдовше живе, найбільше їсть.

В цьому допоможе наступна зупинка під назвою :

„Переможці - не спортсмени.

Наші звірі - рекордсмени”.

- Хто такі рекордсмени ?

(Ті, що досягають хороших результатів в спорті, б'ють рекорди).

- Хто ж б'є такі рекорди серед звірів, незвичайні рекорди.
- Запрошуємо „юних натуралістів” продовжити знайомити нас з особливими звірями. Також уважно дивіться на екран.

Розповіді учнів.

1. Найбільший звір - зубр. Живе у змішаних і листяних лісах. Довжина - до трьох з половиною метрів, висота - 2 м. Вага - 1 т. Живиться пагонами молодих дерев, листям дерев і чагарників.
2. Найменший звір - бурозубка мала. Довжина - не більше 6 см., вага - 5 г. Зустрічається в лісах і лісостепах України. Живиться дрібними комахами.
3. Найшвидший звір України - заєць. Зустрічається скрізь. Довжина - до 65 см., вага 3-5 кг. Живиться рослинами, швидкість до 80 км за годину.
4. Довгожитель - бобер. Він живе до 50 років. Довжина - до 1 м. Хвіст до 35 см., вага - до 30 кг. Живиться корою, пагонами, листям, водяними рослинами. Добре плаває, може перебувати під водою до 15 хв.
5. Найбільше їсть афаліна. Вона з'їдає за добу до 30 кг. дрібних морських тварин. Серед трав'яних - лось - до 35 кг.

- Дуже цікаво вивчати життя звірів. Багатьох з них люди увіковічили, збудувавши пам'ятники.

Наступна зупинка :

„ Народ звірів шанує.

Пам'ятники їм буде”.

Увага на екран.

(Розповідь вчителя про пам'ятники звірям).

Найбільше пам'ятників створено собакам. У Парижі поставлений пам'ятник сенбернару Баррі, який врятував під час снігових заметів в Альпах 40 чоловік; у Берліні – собаці – поводити сліпих - Пес-поводир на кличку Дорадо врятував свого сліпого господаря, вивівши його із сіддесятого поверху палаючої будівлі Всесвітнього торговельного центру (США); в Італії – собаці Вірному, який 14 років щовечора ходив до поїзда зустрічати господаря, котрий загинув на війні.

(На Капітолійському пагорбі в Італії стоїть, мабуть, найбільш відомий пам'ятник -вовчиці. Як відомо, вона вигодувала засновників Рима - братів Ромула і Рема. І є визначною пам'яткою Рима, а також улюбленицею туристів. Ще в одній легенді розповідається, що в далекі часи загін мисливців потрапив у сильний снігопад і негоду. Заваливши людей снігом він зробив їх беззахисними перед несподівано з'явилася зграєю вовків. Приготувавшись до смерті, мисливці раптом з подивом помітили казна-звідки з'явився лось, який своїми потужними задніми копитами став відбиватися від вовків. Проломивши черепа декільком хижакам лось таки був серйозно поранений і тому повівши за собою зграю вовків, він врятував людей. На згадку про це і була нібито поставлена скульптура Лося.)

Про звірів можна говорити безкінечно. Але на жаль наша подорож закінчується.

Остання зупинка носить назву :

“ Ти уважний був турист?

Перевір, виконавши тест”

Бесіда.

- Хто такий турист ?

(Той хто подорожує)

- Ми всі були туристами.

Отже, увага тестування.

(На аркушах надруковані запитання і 2 відповіді).

Тестування.

1. Коти вмиваються:

а) щоб бути чистими

б) щоб злизати запах

2. Родичі котів:

а) рисі, барси, леопарди

б) вовк, собака, лисиця

3. Коли створено Червону книгу України ?

а) у 1930 р

б) у 1980 р.

4. Який найбільший звір України ?

а) зубр

б) лось

5. Який звір найдовше живе ?

а) борсук

б) бобер

6. Який звір найпрожерливіший ?

а) афаліна

б) вовк

- Отже, підсумували , як на уроці працювали. Всі активні були.

Юні натуралісти отримують по 12 балів.

- Ми познайомилися зі звичками тварин, їх мовою, дізналися про звірів, занесених до Червоної книги України. Наш тваринний і рослинний світ неповторний, красивий і завжди потребує нашого захисту. Тож завжди пам'ятайте про це!

Домашнє завдання.

Написати невеличку розповідь про улюблену тваринку (звіра)

